

Вирішення завдань щодо встановлення висловлювань, виражених у формі пропозиції, обіцянки або спонукання до надання будь-якої належить до складних, оскільки досліджувані об'єкти є продуктами мовленнєвої діяльності людини, що часто мають форму незавершених за змістом реплік, усічених фраз із використанням невербальних форм вираження інформації (жести, асоціації, натяки тощо). Лінгвістичні семантико-текстуальні експертизи мовлення на сучасному етапі ґрунтуються на основі теорії дослідження мовленнєвих іллокутивних актів, що (у свою чергу) знаходяться також на етапі розвитку та становлення. У теорії дослідження мовленнєвих актів провідним є твердження про те, що іллокутивний акт – це втілення у висловлюванні певної комунікативної інтенції, комунікативної мети, яка надає спрямованості зазначеному висловлюванню.

Отже, на сьогодні лінгвістична експертиза мовлення є одним із інструментів, що сприяють зростанню ефективності боротьби правоохоронних органів із корупційною діяльністю. Висновки експертів щодо встановлення висловлювань, виражених у формі пропозиції, обіцянки або спонукання до надання будь-якої вигоди лягають в основу прийняття рішення про наявність або відсутність складу злочину, пов'язаного з діями, що мають на меті отримання будь-якої неправомірної вигоди.

Список використаних джерел

1. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 р. № 2341-III (зі змін. та допов.). *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2001. № 25–26. Ст.131. URL: <https://goo.su/9JK1> (дата звернення: 01.12.2020).

Комар Юлія Миколаївна,
завідувач сектору дактилоскопічних
досліджень відділу криміналістичних видів
досліджень Запорізького науково-
дослідного експертно-криміналістичного
центру МВС України

КОРУПЦІЯ ЯК НАСЛІДОК КРИЗИ ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ

Однією з основних та гострих проблем сучасного суспільства та держави в цілому є наявність такого негативного явища як корупція. Про корупцію в Україні говорять вже давно і майже всі: від простих громадян до високих посадовців. Неодноразово, на державному рівні, приймалися відповідні закони, концепції, стратегії та програми боротьби з цим явищем, які в подальшому не дали майже ніяких результатів. Масштаби корупції в Україні залишаються незмінними і досить великими, а головна причина такого стану – відсутність політичної волі вищого керівництва держави та слабка суспільна підтримка антикорупційної діяльності. Лише за поєднання двох чинників політичного та суспільного характеру така боротьба може принести реальні результати.

Визначення терміну «корупція» є предметом дослідження кримінально-правового циклу, адміністративного права, соціології, політології тощо. Багатоаспектні проблеми корупції розглядалися в низці наукових праць таких учених, як: В.І. Борисов, А.М. Бойко, В.В. Белєвцева, В.В. Голіна, М.І. Мельник, В.Я. Настюк, О.В. Сердюк, В.Я. Тацій, М.І. Хавронюк, О.Ю. Шостко та ін. Згідно з законом «Про запобігання корупції» стаття 1, корупція – використання особою, зазначеною у частині першій статті 3 цього Закону, наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди особі, зазначеній у частині першій статті 3 цього Закону, або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей [1].

У Цивільній Конвенції про боротьбу з корупцією «корупція» означає прямі чи опосередковані вимагання, пропонування, дачу або одержання хабара чи будь-якої іншої неправомірної вигоди або можливості її отримання, які порушують належне виконання будь-якого обов'язку особою, яка отримує хабара, неправомірну вигоду чи можливість мати таку вигоду, або поведінку такої особи.

Соціальна сутність корупції проявляється в тому, що вона: має соціальну обумовленість та свою соціальну ціну, яку платить суспільство за існування корупції, істотно впливає на найважливіші соціальні процеси. На жаль, корупція тривалий час була способом виживання і за тривалий час існування перетворилась в системне явище. Для більшості людей корупція стала способом мислення – суспільство засвоїло культуру корупції і вважає її звичайним явищем [2, с. 139]. Статистичні дані у державі показують, що більше половини населення схильне до корупційного правопорушення у випадку, якщо це вплине на розв'язання їх проблеми або поліпшить ситуацію, яка у них склалась в результаті певних правовідносин, тобто більшість громадян підсвідомо схильна до проявів корупції.

Коріння корупційної поведінки має психологічну природу [4, с. 72]. Отже, поведінка особи набуває корумпованих рис у процесі власної соціалізації. Як зазначає М.І. Мельник, стане чи не стане особа корупціонером залежить від того, у якій суспільній атмосфері вона зростає, який психологічний клімат панував навколо неї, які вчинки визнавались аморальними, а які навпаки заохочувались [5, с. 32].

Дослідник О. О. Акімов вважає, що якщо з корупцією «не боротися, то вона стає повсякденним способом мислення, який буде зумовлювати наш спосіб життя і наші дії. Тому потрібно вирішувати такі основні завдання: 1) зменшення кількості функцій державного управління (видача дозволів, ліцензій, довідок тощо); 2) чітке законодавче визначення процедур прийняття управлінських рішень; 3) забезпечення прозорості прийняття рішень за допомогою конкурсів,

тендерів тощо; 4) підвищення рівня соціального забезпечення населення; 5) підвищення кримінальної відповідальності за корупційну діяльність». Найважливіший фактор процвітання – безкарність високопосадовців. Реальний ризик потрапити у в'язницю та втратити злочинно набуте майно – найдієвіше мотивація для чиновників не красти і не зловживати своїми обов'язками або зв'язками для особистого збагачення [3, с. 186].

Корупція, як наслідок правового нігілізму є асоціальним, аморальним і протиправним явищем, яке, приведе державу не лише до зневаги інших держав, до суттєвих збитків в економіці країни, але й деградації і занепаду держави в цілому. Тому вже зараз потрібно формувати світоглядну позицію молоді через призму моралі, психології, права, економіки та сформувати у свідомості кожної людини негативне ставлення до корупції. Адже боротьба з корупційними проявами – завдання кожної людини, і залежить саме від неї.

Список використаних джерел

1. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18> (дата звернення: 18.03.2021).

2. Гвоздецький В. Д. Корупція як соціальне, психологічне і моральне явище // Актуальні проблеми держави і права. 2012. – С. 139–145.

3. Акімов О. О. Психологічні аспекти проявів корупції в державному управлінні. Державне управління: теорія та практика. 2014. № 1. С. 181–188.

4. Омельченко С. Етапи розвитку корупції як негативного суспільного явища / С. Омельченко // Предпринимательство, хозяйство и право. – 2000. – № 7. – С. 72-73.

5. Мельник М.І. Корупція: сутність, поняття, заходи протидії : [монографія] / М.І. Мельник. – К. : Атіка, 2001. – 304 с.

Конаєв Валентин Вікторович,
начальник Департаменту стратегічних
розслідувань Національної поліції України

ПРОТИДІЯ КОРУПЦІЙНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ ТА ОРГАНІЗОВАНІЙ ЗЛОЧИННОСТІ ПІДРОЗДІЛАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Суспільна небезпечність організованої злочинності полягає у тому, що це негативне явище здійснює негативний вплив на функціонування державного апарату тим самим підриваючи авторитет держави, державної влади, довіру громадян до органів державної влади, як політичного інституту, становить загрозу національній безпеці держави, конституційному ладу, установленому у нашій державі.